

Kohtuasi C-66/02

Itaalia Vabariik

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon

Tühistamishagi – Riigiabi – Otsus 2002/581/EÜ – Pankadele antud maksusoodustused – Otsuse põhjendused – Riigiabina määratlemine – Tingimused – Kokkusobivus ühisturuga – Tingimused – Üleeuroopalist huvi pakkuv tähtis projekt – Teatud majandustegevuse arendamine

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Tühistamishagi – Väited – Põhjenduste puudumine või puudulik põhjendamine – Sisulise õiguspärasuse väitest erinev väide*

(EÜ artiklid 230 ja 253)

2. *Riigiabi – Mõiste – Maksumeetmed, millega antakse maksuvabastus, vähendatakse maksumäära või lükatakse maksetähtaeg pankade teatud ümberkorraldustehingute puhul edasi – Hõlmamine*

(EÜ artikli 87 lõige 1)

3. *Riigiabi – Komisjonipoolne läbivaatamine – Abikava tervikuna läbivaatamine – Lubatavus – Tagajärg*

(EÜ artikli 87 lõige 1)

4. *Riigiabi – Mõiste – Meetme valikuline iseloom – Maksumeede, millest saavad kasu üksnes teatud tehinguid tegevad pangandussektori ettevõtjad – Hõlmamine*

(EÜ artikli 87 lõige 1)

5. *Riigiabi – Liikmesriikidevahelise kaubanduse kahjustamine – Konkurentsi kahjustamine – Hindamiskriteeriumid*

(EÜ artikli 87 lõige 1)

6. *Riigiabi – Keeld – Erandid – Abi üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti elluviimiseks – Abi teatud majandustegevuse arengu soodustamiseks – Komisjoni kaalutusõigus – Kohtulik kontroll – Piirid*

(EÜ artikli 87 lõike 3 punktid b ja c)

1. Tühistamishagi kontekstis kuulub akti põhistava osa põhjendatuse küsimus vaidlusaluse akti sisulise õiguspärasuse alla. Seega ei saa argumenti, et põhistav osa ei ole põhjendatud, kontrollida EÜ artiklist 253 tuleneva kohustuse hindamisel.

(vt punktid 26 ja 55)

2. Riigiabi mõiste on üldisem kui mõiste subsidium, sest ta sisaldab mitte ainult toetust positiivses tähenduses nagu subsidiumid ise, vaid ka erinevas vormis sekkumisi, mis leevendavad äriühingut tavaliselt koormavaid maksukohustusi ja mis ei ole subsidiumid selle sõna kitsamas tähenduses, kuid sarnanevad nendega nii oma iseloomult kui ka toimelt. Sellest tuleneb, et iga meede, millega riiklikud ametiasutused annavad teatud ettevõtjatele maksuvabastuse, mis küll ei ole seotud riiklike ressursside üleandmisega, kuid asetavad soodustatud isiku soodsamasse majanduslikku olukorda kui teised maksukohustuslased, on riigiabi EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses. Samamoodi võib riigiabi olla meede, millega teatud ettevõtjatele tagatakse maksusoodustus või lükatakse edasi tavaliselt tasutava maksu tähtaeg.

See on nii pankade ümberkorraldustehinguid käsitlevate maksuõigusnormide puhul, kui meetmed seisnevad kas maksuvähenduse andmises madalamat määra kohaldades või kindlaksmääratud maksu nõudmises tavaliselt võlgnetavate maksude asemel või maksuvabastuses juhul, kui on tegemist tegeliku tulu saamisega panga tegevuse jaoks mittevajaliku vara tagastamiselt pangandussihtasutusele, kes oli selle vara eelnevalt pangale üle kandnud, või kui pangandusettevõtja kannab oma osaluse liikmesriigi keskpangas pangandussihtasutusele, kes kandis selle vara eelnevalt üle pangale, eelkõige kui osalus saadi alguses tasuta ja kantakse pangandussihtasutusele üle tasu eest või selle väärtus hinnatakse ümber.

Seda järeldust ei muuda meetmete osas, mis näevad ette tagastamistehingute neutraalse maksustamise, esitatud argument, et tavaliselt võlgnetavate maksude tasumine lükatakse ainult vara hilisema realiseerimise ajani edasi. Tegelikult ei tähenda maksuvõla tasumise edasilükkamine mitte ainult seda, et tegemist on riigiabiga, vaid eelkõige tähendab selline tagastamistehing, nagu seda on kirjeldatud käesolevas asjas, varalise omandi ülekandmist ühelt õigussubjektilt teisele, nii et pangandusäriühing, mis teeb ülekandetehingu pangandussihtasutuse, s.t iseseisva õigussubjekti kasuks, on lõplikult maksust vabastatud.

(vt punktid 77–82)

3. Abikava uurimisel selleks, et tuvastada, kas see sisaldab abile omaseid elemente, võib komisjon piirduda selle kava üldiste tunnuste käsitlemisega, olemata kohustatud uurima iga abi kohaldamise juhtumit eraldi. Seega, kuna on selge, et käsitletud maksuõigusakt soodustab teatud ettevõtjaid, ei sea asjaolu, et akt võib soodustada ka isikuid, kes ei ole ettevõtjad, kahtluse alla seda, et teatud ettevõtjaid soodustatakse ja EÜ artikli 87 lõike 1 kohaldamiseks abikavale sellest piisab.

(vt punktid 91 ja 92)

4. EÜ artikli 87 lõige 1 keelab „teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist soodustava” abi ehk teisisõnu valikulise abi. Selle sätte tähenduses võib abi olla valikuline ka siis, kui see puudutab tervet majandussektorit.

See on nii maksumeetmete puhul, mis seisnevad kas maksumäära vähendamises, maksuvabastuses või maksutähtaja edasilükkamises, mis kehtib ainult pangandussektorile, ja mis soodustavad pangandussektoris ainult teatud tehinguid tegevaid ettevõtjaid. Kuna neid meetmeid ei kohaldata kõigile ettevõtjatele ja nad kalduvad kõrvale tavalisest maksuõigusest, ei saa neid lugeda üldisteks maksu- või majanduspoliitika meetmeteks.

Seega tuleb need maksumeedmed EÜ artikli 87 lõike 1 alusel ära keelata, kuna nad ei kujuta endast üldise süsteemi kohandamist pangandusettevõtjate eriliste tunnusjoontega, vaid nad on vastu võetud vahendina, millega soovitakse parandada teatavate ettevõtjate konkurentsivõimet sektori arengu teatavas staadiumis.

(vt punktid 94–101)

5. EÜ artikli 87 lõike 1 keelab abi, mis kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust ja kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi. Nende kahe tingimuse hindamisel ei pea komisjon tõendama abi tegelikku mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele ega konkurentsi tegelikku moonutamist, vaid üksnes uurima, kas abi võib kahjustada seda kaubandust ja konkurentsi.

Kokkuvõttes tuleb sedastada, et abi on ühisturuga kokkusobimatu siis, kui see mõjutab või võib mõjutada ühendusesisest kaubandust või moonutab konkurentsi. Eelkõige siis, kui liikmesriigi poolt antav abi tugevdab mõne ettevõtja seisundit ühendusesiseses kaubanduses võrreldes konkureerivate ettevõtjatega, tuleb viimati nimetatuid käsitleda ettevõtjatena, keda see abi mõjutab. Sellega seoses võib asjaolu, et mingi majandusharu on ühenduse tasandil liberaliseeritud, anda tunnistust abi tegelikust või võimalikust mõjust nii konkrentsile kui ka liikmesriikidevahelisele kaubandusele. Lisaks ei ole vajalik, et abi saav ettevõtja ise osaleks ühendusesiseses kaubanduses. Kui liikmesriik annab mõnele ettevõtjale abi, võidakse siseriiklikku tegevust säilitada või suurendada, mille tagajärjel vähenevad teistes liikmesriikides asutatud ettevõtjate võimalused siseneda selle liikmesriigi turule. Veel võib sellise ettevõtja tugevdamine, kes kuni selle ajani ei osalenud ühendusesiseses kaubanduses, panna ta olukorda, mis võimaldab tal siseneda teise liikmesriigi turule.

Seega tuleb ära keelata selline maksumäära vähendamine, mis tugevdab abi saavate ettevõtjate seisundit võrreldes nende ettevõtjatega, kes tegutsevad ühendusesiseses kaubanduses eelkõige ühenduse tasandil finantsteenuste valdkonnas toimuva olulise liberaliseerimisprotsessi kontekstis, mis võimendas juba asutamislepingus ette nähtud kapitali vaba liikumise põhimõttest tuleneda võivat konkurentsi.

(vt punktid 110–111 ja 114–119)

6. Komisjonil on EÜ artikli 87 lõike 3 kohaldamisel ulatuslik kaalutusõigus, mille kasutamine hõlmab ühenduse kontekstist lähtuvalt antavaid majanduslikke ja sotsiaalseid hinnanguid. Ühenduse kohus ei saa sellise õiguse kasutamise õiguspärasuse kontrollimisel asendada pädeva ametiasutuse hinnangut selles küsimuses omaenda hinnanguga, vaid peab piirduma sellega, et kontrollib, kas pädeva ametiasutuse hinnangus esineb ilmne viga või kas tegemist ei ole võimu kuritarvitamisega.

Välistades teatud maksumeedmete, mille peamine eesmärk on parandada Itaalias asutatud ettevõtjate konkurentsivõimet üksnes selleks, et tugevdada nende konkrentsiseisundit siseturul, määratlemise abina „üleeuroopalist huvi pakkuva projekti” elluviimiseks EÜ artikli 87 lõike 3 punkti b tähenduses, ei teinud komisjon ilmset kaalutusviga. Komisjonile ei saa tõhusalt vastu väita, et neid meetmeid kohaldatakse erastamisprotsessi lõpuleviimiseks, kuna selline liikmesriigi poolt algatatud protsess ei saa endast kujutada üleeuroopalist huvi pakkuvat projekti.

Komisjon ei teinud ilmset kaalutusviga ka sellega kui ta leidis, et meetmed, mille peamine eesmärk on parandada abisaajate konkurentsivõimet sektoris, mida ilmestab pingeline rahvusvaheline konkrents, ja mis tegelikult on mõeldud selleks, et tugevdada abisaajate seisundit võrreldes konkrentidega, kes abi ei saa, ei täida tingimust, mille kohaselt ei tohi niisugune abi mõjutada kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega; see on tingimus,

millele peab abi teatud majandustegevuse soodustamiseks EÜ artikli 87 lõike 3 punkti c tähenduses vastama.

(vt punktid 135, 138–140, 142, 144 ja 147–149)

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

15. detsember 2005(*)

Tühistamishagi – Riigiabi – Otsus 2002/581/EÜ – Pankadele antud maksusoodustused – Otsuse põhjendused – Riigiabina määratlemine – Tingimused – Kokkusobivus ühisturuga – Tingimused – Üleeuroopalist huvi pakkuv tähtis projekt – Teatud majandustegevuse arendamine

Kohtuasjas C-66/02,

mille esemeks on EÜ artikli 230 alusel 21. veebruaril 2002 esitatud tühistamishagi,

Itaalia Vabariik, esindaja: U. Leanza, hiljem I. M. Braguglia, keda abistas *avvocato dello Stato* M. Fiorilli, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: V. Di Bucci ja R. Lyal, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees C. W. A. Timmermans, kohtunikud C. Gulmann (ettekandja), R. Schintgen, G. Arestis ja J. Klučka,

kohtujurist: C. Stix-Hackl,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 3. veebruari 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 8. septembri 2005. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Itaalia Vabariik palub oma hagiavalduses tühistada komisjoni 11. detsembri 2001. aasta otsus 2002/581/EÜ riigiabi kohta, mida Itaalia andis pankadele (EÜT 2002, L 184, lk 27; edaspidi

„vaidlustatud otsus”).

Siseriiklik õiguslik raamistik

2 30. juuli 1990. aasta seadusega nr 218, mis sisaldab sätteid avalik-õiguslike krediidasutuste omakapitali ümberkorraldamise ja tugevdamise kohta (*GURI* nr 182, 6.8.1990, lk 8; edaspidi „seadus nr 218/90”), asuti Itaalias pangandussüsteemi reformima.

3 See seadus muutis võimalikuks riiklike krediidasutuste ümberkujundamise aktsiaseltsideks. Sel eesmärgil lubati riiklikul pangal anda pangandusasutus aktsiaseltsile üle selliselt, et üleandjaks olev juriidiline isik, mida praktikas tuntakse nime all „pangandussihtasutus” (edaspidi „pangandussihtasutus”), kes omab osalust, oli eraldatud omandajaks olevast aktsiaseltsist (edaspidi „pangandusäriühing”), kes on ainus pangandustegevuseks õigustatud isik. Pangandussihtasutus haldas osalust omandajaks olevas pangas ja kasutas saadud tulu sotsiaalsetel eesmärkidel.

4 Pangandusettevõtjate üleandmisel anti pangandusäriühingutele üle ka mitteaktiivsed varad, st need, mida tootmisprotsessis otseselt ei kasutatud. Need varad suurendasid nende põhivara. Sellest tulenes, et samade tegevustulemuste juures olid pangandusäriühingud vähemkasumlikud kui nendega konkureerivad pangad.

5 Ka avalik-õiguslike krediidasutuste osalus Banca d'Italia kapitalis anti üle omandajaks olevatele äriühingutele. Osalust ei saanud üle kanda pangandussihtasutustele, kuna need ei kuulunud asutuste hulka, kel on õigus sellist osalust omandada.

6 26. novembri 1993. aasta seaduse nr 489, mis käsitleb eelkõige seaduse nr 218/90 artikli 7 lõikes 6 sätestatud tähtaja pikendamist (*GURI* nr 284, 3.12.1993, lk 4; edaspidi „seadus nr 489/93”), artikkel 2 muutis kohustuslikuks riiklike pangandusasutuste ümberkujundamise aktsiaseltsideks hiljemalt 30. juuniks 1994.

7 23. detsembri 1998. aasta seadusega nr 461, millega delegeeritakse valitsusele pädevus muuta tsiviil- ja maksuõiguse norme, mida kohaldatakse 20. novembri 1990. aasta seadusandliku dekreeedi nr 356 artikli 11 lõikes 1 viidatud asutuste suhtes, ning samuti maksusätteid, mida kohaldatakse pankade ümberkorraldustehingutele (*GURI* nr 4, 7.1.1999, lk 4; edaspidi „seadus nr 461/98”), volitati Itaalia valitsust läbi viima uut reformi pangandussektoris, eelkõige ümberkorraldamise valdkonnas kohaldatavates õigusnormides.

8 Seaduse nr 461/98 artikli 2 lõike 1 punkt m avas pangandussihtasutustele, kes olid viinud ellu nimetatud reformis ettenähtud muudatused oma õiguslikus vormis, võimaluse omandada osalus Banca d'Italias.

9 17. mai 1999. aasta seadusandliku dekreediga nr 153, millega vastavalt 23. detsembri 1998. aasta seaduse nr 461 artiklile 1 kehtestatakse tsiviil- ja maksuõiguse normid, mida kohaldatakse 20. novembri 1990. aasta seadusandliku dekreeedi nr 356 artikli 11 lõikes 1 viidatud asutuste suhtes, ning maksusätted, mida kohaldatakse pankade ümberkorraldustehingutele (*GURI* nr 125, 31.5.1999, lk 4; edaspidi „dekreet nr 153/99”), rakendati seadusega nr 461/98 antud delegatsioon:

- tulumaksu määra (IRPEG) vähendatakse 12,5%-ni pankade puhul, kes ühinevad või viivad läbi sarnase ümberkorralduse viie järjestikuse maksustamisperioodi jooksul tingimusel, et kasumit, mis tuleb paigutada spetsiaalsesse reservi, ei tohi kolme aasta jooksul jaotada. Spetsiaalsesse reservi paigutatud kasum ei või ületada 1,2% ühinemises osalenud pankade nõuete ja kohustuste kogusumma ning selles tehingus osalenud kõige suurema panga analoogse kogusumma vahest (artikli 22 lõige 1 ja artikli 23 lõige 1);
- pankade tegevuse jaoks mittevajaliku põhi- ja muu vara, mis seadusega nr 218/90 (artikli 16 lõige 3) oli juba pankadele üle kantud, ülekandva asutuse tagastamistehingute neutraalne maksustamine;
- kindlaksmääratud maksu kehtestamine eespool viidatud taanetes nimetatud tehingutega seotud tasumata jäänud maksu asemel (artikli 24 lõige 1 ja artikli 16 lõige 5);
- neutraalne maksustamine seoses kinnisvarast saadud tulule kehtestatud kohaliku maksuga seoses nimetatud tehingutega (artikli 24 lõige 1 ja artikli 16 lõige 5);
- pangandusäriühingutelt osaluse Banca d'Italia kapitalis pangandussihtasutustele ülekandmise maksuvabastus (artikli 27 lõige 2).

Vaidlustatud otsus

10 Pärast parlamendi esitatud küsimust palus Euroopa Ühenduste Komisjon, tegutsedes tal riigiabi valdkonnas oleva pädevuse raames, 24. märtsi 1999. aasta kirjaga Itaalia võimudel esitada talle teavet, et hinnata seaduse nr 461/98 mõju ulatust.

11 Itaalia võimud edastasid talle teavet selle seaduse ja dekreeedi nr 153/99 kohta 24. juuni ja 2. juuli 1999. aasta kirjadega.

12 23. märtsi 2000. aasta kirjaga teatas komisjon Itaalia ametivõimudele, et tema arvates võivad seadus nr 461/98 ja dekreet nr 153/99 sisaldada abi elemente, ja palus neil asjaomaseid meetmeid mitte rakendada. 12. aprillil 2000 vastasid Itaalia võimud talle, et nad on nende meetmete kohaldamise peatanud ja 14. juunil 2000 esitasid nad komisjonile täiendavat teavet.

13 Itaalia võimude hinnangul oli dekreeedi nr 153/99 artikli 22 lõikes 1 ja artikli 23 lõikes 1 sätestatud maksumäära 12,5% vähendamise alusel saadud maksusoodustuste suurim teoreetiline summa 5358 miljardit Itaalia liiri ehk 2767 miljonit eurot 76 tehingult, mis sooritati aastatel 1998, 1999 ja 2000.

14 25. oktoobri 2000. aasta kirjaga teavitas komisjon Itaalia valitsust oma otsusest algatada EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud menetlus. See otsus avaldati Euroopa Ühenduste Teatajas (EÜT 2001, C 44, lk 2).

15 Selle menetluse lõppedes leidis komisjon, et Itaalia Vabariik oli seadust nr 461/98 ja dekreeedi nr 153/99 kohaldanud õigusvastaselt, rikkudes EÜ artikli 88 lõiget 3. Komisjon asus seisukohale, et välja arvatud dekreeedi nr 153/99 artikli 27 lõikes 2 sätestatud maksuvabastus teatud osaluse Banca d'Italia kapitalis ülekandmistehingutele, kujutasid kohaldatud maksumeedmed, nende hulgas maksumäära vähendamine, endast ühisturuga kokkusobimatut riigiabi. Sellised meetmed andsid pankadele soodustuse seeläbi, et võimaldasid neil end laiendada ja saada tulu mastaabisäästust.

16 Lõpuks võttis komisjon vastu vaidlustatud otsuse, täpsustades, et seadus nr 461/98 ja dekreet nr 153/99 kehtestasid maksusoodustused ka pangandussihtasutustele, kuid neid

soodustusi selles otsuses ei käsitleta.

17 Vaidlustatud otsus on sõnastatud järgmiselt:

„Artikkel 1

Välja arvatud artiklis 2 nimetatud meetmed, on riigiabi, mida Itaalia andis [seaduse nr 461/98] ja [dekreeedi nr 153/99] alusel ja eelkõige [dekreeedi nr 153/99] artikli 16 lõigete 3 ja 5, artikli 22 lõike 1, artikli 23 lõike 1 ja artikli 27 lõike 2 alusel, ühisturuga kokkusobimatu.

Artikkel 2

[Dekreeedi nr 153/99] artikli 27 lõikes 2 sätestatud maksuvabastused ei ole riigiabi, kui osaluse Banca d'Italia kapitalis ülekandmine omandajaks olevale äriühingule topelttehinguna ja osaluse edasi ülekandmine pangandussihtasutusele ei mõjuta nimetatud äriühingu eelarvet.

Artikkel 3

Itaalia tühistab artiklis 1 viidatud abikava.

Artikkel 4

1. Itaalia võtab kõik vajalikud meetmed, et abisaajatelt tagasi saada artiklis 1 viidatud korra alusel juba nende käsutusse ebaseaduslikult antud abi.
2. Abi nõutakse tagasi viivitamata vastavalt siseriiklikus õiguses ette nähtud menetlusele tingimusel, et see võimaldab otsuse viivitamatut ja tõhusat täitmist. Tagasimakstavale abile lisandub intress, mida arvestatakse alates kuupäevast, mil abi anti abisaaja käsutusse, kuni selle tagastamise kuupäevani. Intresside arvutamisel kasutatakse regionaalabi toetusekvivalendi suhtes kohaldatavat viitemäära.

[...]”. [mitteametlik tõlge]

Poolte nõuded

18 Itaalia Vabariik palub Euroopa Kohtul:

- vaidlustatud otsus tühistada, kuna ei ole täidetud tingimused, mille alusel oleks võimalik kvalifitseerida Itaalia pangandussüsteemi reformi käigus võetud meetmeid „riigiabina”;
- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

19 Komisjon palub Euroopa Kohtul:

- jätta hagi rahuldamata;
- jätta kohtukulud hageja kanda.

Teised ühenduse kohtus pooleliolevad menetlused

20 Associazione Bancaria Italiana (ABI) (kohtuasi T?36/02), Banca Sanpaolo IMI SpA (kohtuasi T?37/02), Banca Intesa Banca Commerciale italiana SpA (kohtuasi T?39/02), Banca di Roma SpA (kohtuasi T?40/02), Mediocredito Centrale SpA (kohtuasi T?41/02), Banca Monte dei Paschi di Siena SpA (kohtuasi T?42/02) ning Compagnia di San Paolo Srl (kohtuasi T?121/02) esitasid komisjoni vastu käesolevas asjas vaidlustatud otsuse tühistamiseks samuti hagiavaldused, mis

saabusid Esimese Astme Kohtu kantseleisse 21. veebruaril 2002 ja 11. aprillil 2002. Esimese Astme Kohtus esitas komisjon hagiavalduste vastuvõetamatus vastuväite, tuginedes hagejate isikliku huvi puudumisele, kuna asjaomane abi ei olnud komisjoni arvates individuaalne abi, vaid seda anti abikava alusel. 9. juuli 2003. aasta määrustega peatas Esimese Astme Kohus seitse menetlust kuni Euroopa Kohtu otsuse tegemiseni käesolevas kohtuasjas. Kohtuasjades T?36/02, T?37/02, T?39/02, T?40/02, T?41/02 ja T?42/02 esitasid hagejad peatamise määruste peale apellatsioonkaebused. Euroopa Kohtu 26. novembri 2003. aasta määrusega kohtuasjas ABI jt v. komisjon (C?366/03 P–C?368/03 P, C?390/03 P, C?391/03 P ja C?394/03 P, kohtulahendite kogumikus ei avaldata) jäeti nimetatud apellatsioonkaebused ilmselge vastuvõetamatus tõttu läbi vaatamata.

21 11. veebruari 2004. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 23. märtsil 2004 (C?148/04), esitas Commissione tributaria provinciale di Genova (Itaalia) Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse vaidlustatud otsuse kehtivuse, EÜ artikli 87 ja järgmiste artiklite tõlgendamise kohta ning nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339), artikli 14 ja ühenduse õiguse üldpõhimõtete tõlgendamise kohta, milles Euroopa Kohus teeb täna eraldi otsuse.

Hagi

22 Itaalia Vabariik on esitanud viis väidet, milles ta leiab, et rikutud on EÜ artiklit 253, kaitseõiguse tagamise põhimõtet, EÜ artikli 87 lõiget 1 ning artikli 87 lõike 3 punkte b ja c.

Väide, mis põhineb EÜ artikli 253 rikkumisel

Poolte argumendid

23 Itaalia Vabariik leiab, et komisjon on rikkunud EÜ artiklis 253 sätestatud põhjendamiskohustust.

24 Esitatud väide jaguneb kolmeks osaks:

- vaidlustatud otsuses on rikutud põhjendamiskohustust pangandussektoris konkurentsi edendamise hindamisel;
- komisjon ei ole andnud eraldi hinnangut Itaalia valitsuse argumentidele vaidlusaluste maksumeetmete EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses riigiabina kvalifitseerimise kohta ja Itaalia valitsuse argumentidele sellest erineva küsimuse kohta seoses kokkusobivusega EÜ artikli 87 lõike 3 alusel;
- komisjon on põhjendanud ebapiisavalt, ekslikult ja vastuoluliselt seda, miks ei saa vaidlusaluseid maksumeetmeid käsitleda asutamislepinguga kokkusobivana vastavalt EÜ artikli 87 lõikele 3.

25 Komisjon on hageja väited vaidlustanud. Ta leiab, et vaidlustatud otsus vastab tingimustele, mis on kohtupraktikas põhjendamisele ette nähtud.

Euroopa Kohtu hinnang

26 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on põhjendamiskohustus oluline vorminõue, mida tuleb eristada põhistava osa sisulise põhjendatuse küsimusest, mis on vaidlusaluse akti sisulise õiguspärasuse küsimus. EÜ artiklis 253 ette nähtud põhjendus peab olema kohandatud vaidlusaluse akti laadile ning sellest peavad selgelt ja ühemõtteliselt nähtuma akti vastuvõtnud

institutsiooni kaalutlused, nii et puudutatud isikutele oleks teada akti põhjendused ja pädev kohus saaks teostada kontrolli. Põhjendamisnõude hindamisel tuleb lähtuda konkreetse kohtuasja asjaoludest, eelkõige akti sisust, esitatud põhjenduste olemusest, ning huvist saada selgitusi, mis võib olla akti adressaatidel ja muudel isikutel, keda kõnealune akt otseselt ja isiklikult puudutab. Ei nõuta, et põhjendustes oleksid esitatud kõik faktilised ja õiguslikud asjaolud, sest seda, kas akti põhjendused vastavad EÜ artikli 253 nõuetele, tuleb hinnata mitte üksnes akti sõnastuse, vaid ka selle konteksti põhjal ja kõiki seda valdkonda reguleerivaid õigusnorme arvestades (vt eelkõige 7. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas Itaalia v. komisjon: C-310/99, EKL 2002, lk I-2289, punkt 48).

– Väite esimene osa

27 Väite esimeses osas leiab Itaalia Vabariik, et vaidlustatud otsuses on rikutud põhjendamiskohustust pangandussektoris konkurentsi edendamise hindamisel.

28 Sellele üldisele väitele järgnevad selgitused, mis sisuliselt kirjeldavad Itaalia pangandussektorit käsitlevate õigusaktide vastuvõtmise arengut ilma, et esitatud väite sisu kohta oleks toodud täpsemaid andmeid.

29 Kohaldatava õiguse arengu üksikasjalikus kirjelduses viidatakse eelkõige seadusele nr 218/90.

30 See seadus olevat algselt näinud ette Itaalia pangandussüsteemi põhjaliku muutmise; seni oli pangandussüsteemi iseloomustanud ulatuslik avalik sektor, selles seaduses aga sätestati õiguslikud vahendid riiklike pankade muutmiseks aktsiaseltsideks.

31 Seadus nr 461/98 oli viimane samm Itaalia krediidisüsteemi reformi protsessis.

32 See oli vajalik eelkõige selleks, et kaotada või vähendada lõplikult avaliku sektori olemasolu pangandusvaldkonnas ja viia lõpule seadusega nr 218/90 alustatud Itaalia pangandussüsteemi erastamise ja ümberkorraldamise protsess.

33 Eelkõige oli seaduse eesmärk:

- soodustada tehinguid, mille eesmärk oli suurendada panku või pankade gruppe;
- lubada pankade tegevuse jaoks mittevajaliku vara, mis seadusega nr 218/90 oli pankadele üle kantud, pangandussihtasutustele tagastamistehingute neutraalset maksustamist.

34 Vajadus lõpetada erastamisprotsess oli tihedalt seotud maksureformi teostamise kavaga, mille eesmärk üldisemas plaanis oli tulemuslike tegevuste maksusurve vähendamine.

35 Käsitatud väite esimest osa tuleb selle sõnastust ning kõiki poolte esitatud menetlusedokumente arvestades mõista selliselt, et selles heidetakse ette, et vaidlustatud otsuses ei ole viidatud põhjendustele, miks komisjon kvalifitseeris seaduse nr 461/98 ja dekreeidi nr 153/99 riigiabina, kuigi tegemist oli vaid seaduses nr 218/90 ette nähtu jätkamisega, mida komisjon ei olnud riigiabi käsitlevate õigusnormide alusel vaidlustanud.

36 Selles suhtes tuleb märkida, et komisjon on vaidlustatud otsuse punktides 16, 30 ja 32:

- teinud kokkuvõtte menetluse jooksul Itaalia valitsuse antud kirjeldusest Itaalia pangandussektori õigusaktide arengu kohta;
- viidanud Itaalia valitsuse väitele, mille kohaselt tuleb seadust nr 218/90 ja dekreeti nr 153/99 käsitleda ühe ja sellesama protsessi osana, mille eesmärk on Itaalia pangandussektori

moderniseerimine;

– viidanud liikmesriigi poolt taotletavale eesmärgile kindlustada ja korraldada ümber nimetatud sektor.

37 Tuleb märkida, et komisjon on seejärel vaidlustatud otsuse punktides 51–54 toonud välja põhjendused, miks tema arvates asjaolu, et seadust nr 218/90 ei ole riigiabi käsitlevate õigusnormide alusel vaidlustatud, ei oma tähtsust küsimuses, millise kvalifikatsiooni on ta andnud seadusele nr 461/98 ja dekreedile nr 153/99 nende õigusnormide alusel.

38 Komisjon rõhutab kõigepealt asjuolu, et ta ei ole seadust nr 218/90 vaidlustanud, kuna Itaalia valitsus ei teatanud talle nimetatud seaduse vastuvõtmisest. Ta lisab, et hindas ainult selle seaduse teatud aspekte seoses üksikjuhtumitega ja nende aspektide õigustatus ei puuduta käesolevas asjas vaidlusaluseid meetmeid.

39 Lisaks märgib komisjon, et 1992. aasta lõpuks olid riigi omandis olevad pangad, välja arvatud mõned üksikud erandid, muudetud äriühinguteks ja seadusega nr 489/93 muudeti pankade muutmise äriühinguteks kohustuslikuks.

40 Lisaks ei tähenda asjaolu, et ta ei esitanud vastuväiteid teiste meetmete kohta, mis võivad olla sarnased dekreedis nr 153/99 sätestatud meetmele, et komisjon peab viimasele andma positiivse hinnangu. Nii ei pea tingimata hindama pangandussihtasutuste vara pangandusäriühingutele ülekandmise tehingute maksuvabastust niisugusel viisil nagu maksuvabastust pangandusäriühingu sarnastele tagastamistehingutele, mida tehti pangandussihtasutustele. Tegelikult võis panga vara ülekandmine lihtsustada riigi omandis olevate pankade muutmist äriühinguteks, kui selle võib-olla ümberhinnatud vara pangandussihtasutustele maksuvabalt tagastamise eesmärk ja toime on parandada panga kasumlikkuse näitajaid.

41 Komisjoni arvates oli seadus nr 218/90 *ad hoc* meede, mille vastuvõtmist võisid põhimõtteliselt põhjendada erilised asjaolud. Käesolevas asjas ei saa aga vaidlusaluseid meetmeid ühelgi ajahetkel käsitleda ühisturuga kokkusobivana.

42 Vastupidi Itaalia Vabariigi kinnitustele on komisjon vaidlustatud otsuses seega esitanud vastusena Itaalia Vabariigi argumentidele põhjendusi.

43 Sõltumata sellest, kas nad on põhjendatud, on nimetatud põhjendused piisavad selleks, et asjaomastel isikutel oleks teada vaidlustatud otsuse aluseks olevad kaalutlused vastusena oma argumentidele ja et Euroopa Kohus saaks teostada kontrolli.

44 Järelikult tuleb käsitletud väite esimene osa tagasi lükata.

– Väite teine osa

45 Väite teises osas leiab Itaalia Vabariik, et komisjon ei ole andnud eraldi hinnangut argumentidele vaidlusaluste maksumeetmete EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses riigiabina kvalifitseerimise kohta ja sellest erineva küsimuse kohta seoses kokkusobivusega EÜ artikli 87 lõike 3 alusel.

46 Seetõttu peab märkima, et põhjendamiskohustuse järgimist tuleb hinnata eelkõige põhjenduste sisu ja mitte selle esitamise viisi alusel.

47 Igal juhul piisab sellest, et käesolevas asjas on tuvastatud, et komisjon käsitles vaidlustatud otsuse punktides 30–43 vaidlusaluste maksumeetmete riigiabina kvalifitseerimise küsimust seoses EÜ artikli 87 lõikega 1 ja sama otsuse punktides 45–48 eraldi EÜ artikli 87 lõike 3 võimalikku

kohaldamist.

48 Nendel asjaoludel tuleb käsitletud väite teine osa tagasi lükata.

– Väite kolmas osa

49 Itaalia Vabariik heidab oma väite kolmandas osas komisjonile ette, et ta on vaidlustatud otsuses põhjendanud EÜ artikli 87 lõike 3 punktide b ja c kohaldamise küsimust ebapiisavalt, ekslikult ja vastuoluliselt.

50 Selles suhtes tuleb meenutada, et komisjon on vaidlustatud otsuse punktides 45–48 esitanud põhjendused, mille alusel ta jõudis järeldusele, et vaidlusaluseid maksumeetmeid ei saa nimetatud sätete kohaselt käsitleda asutamislepinguga kokkusobivana.

51 Komisjon rõhutab, et Itaalia pangandussüsteemi tugevdamist ei saa käsitleda EÜ artikli 87 lõike 3 punkti b tähenduses „üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projektina”, kuna kasu saavad peamiselt liikmesriigi majandustegevuses osalejad ja mitte kogu ühendus, ning kuna ei ole kindel, et tegemist on konkreetse, täpse ja selgelt lahti seletatud projekti edendamisega.

52 Seoses argumendiga, et vaidlusalused maksumeetmed on ühisturuga kokkusobivad kui „abi teatud majandustegevuse arengu soodustamiseks” EÜ artikli 87 lõike 3 punkti c tähenduses, märgib komisjon, et tema arvates ei ole täidetud eeldused komisjoni teatises (1999/K 288/02) Ühenduse suunised raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta (EÜT 1999, C 288, lk 2; ELT eriväljaanne 08/01, lk 322) antud ühenduse suuniste kohaldamiseks. Selle õigusakti kohaldamisala ei ole piiratud väikeste või keskmiste ettevõtjatega. Komisjonile ei ole teatatud igast riigiabist eraldi ning esitatud ei ole ümberkorraldamise kava. Üldiselt ei olnud abi saanud pangad raskustes ja abi eesmärk ei olnud taastada majanduslik-finantsilist elujõulisust pikaks ajaks. Suuniste kohaselt tuleb meetmete vastuvõtmisel lähtuda sellest, et nii palju kui võimalik oleks konkurentidele hüvitatud riigiabi võimalikud negatiivsed mõjud. Käesolevas asjas on abi mõeldud selleks, et tugevdada abisaajate seisundit võrreldes konkurentidega, kes abi ei saa. Maksusoodustuste meetmeid ei saa käsitleda investeerimisabina või abina muud liiki kulutuste hüvitamiseks, mida võiks tunnistada ühisturuga kokkusobivaks. Ühegi teise tunnuse alusel ei ole võimalik tunnistada abi ühisturuga kokkusobivaks ka muudel põhjustel EÜ artikli 87 lõike 3 punkti c tähenduses. Lisaks ei ole täidetud viimati nimetatud sättes sisalduv tingimus, et niisugune abi „ei [tohi] mõjuta[da] ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega”. Erinevalt eelnevatest meetmetest, eelkõige seadusest nr 218/90, mis võisid lihtsustada riigi omandis olevate pankade muutmist äriühinguteks ja konkurentsi vaatepunktist oleksid vähendanud ebavõrdsust võrreldes teiste pankadega, oli vaidlusaluste meetmete peamine eesmärk parandada abisaajate konkurentsivõimet sektoris, mida iseloomustab pingeline rahvusvaheline konkurents.

53 Tuleb asuda seisukohale, et komisjoni esitatud põhjendused on sõltumata nende põhjendatuse küsimusest piisavad selleks, et asjaomastel isikutel oleks teada vaidlustatud otsuse aluseks olevad kaalutlused vastusena oma argumentidele ja et Euroopa Kohus saaks teostada kontrolli.

54 Lisaks sellele on Itaalia Vabariigi väide põhjenduste ekslikkuse ja vastuolulisuse kohta tegelikult põhistuse põhjendatuse vaidlustamine ja ta väidab veel, et komisjoni varasema seisukoha muutmist on põhjendatud ebapiisavalt. Itaalia valitsus leiab, et komisjoni seisukoht vaidlustatud otsuses, mille kohaselt saavad vaidlusalusest abikavast kasu peamiselt liikmesriigi majandustegevuses osalejad ja mitte kogu ühendus, „näib olevat täiesti lihtsustav ja alusetu”. Itaalia valitsus märgib, et komisjoni arvamus, et ei ole kindel, et käesoleva abikava puhul on tegemist konkreetse, täpse ja selgelt lahti seletatud projekti edendamisega, pole „mitte ainult

põhjendamatu, vaid ka vastuoluline”. Lõpetuseks on Itaalia valitsus seisukohal, et komisjoni argumendid seoses küsimusega, kas meetmed on ühisturuga kokkusobivad kui abi teatud majandustegevuse arengu soodustamiseks, on „vastuolulised” ja neil puudub „igasugune seos” järeldustega, milleni komisjon on jõudnud teistes asjades ning millest käesoleva asja puhul on väga palju kõrvale kaldunud.

55 Nagu käesoleva otsuse punktis 26 on märgitud, kuulub akti põhistava osa põhjendatuse küsimus vaidlusaluse akti sisulise õiguspärasuse alla. Seega ei saa argumenti, et põhistav osa ei ole põhjendatud, kontrollida EÜ artiklist 253 tuleneva kohustuse hindamisel.

56 Lisaks, seoses põhjendusega, et varasemates asjades on komisjon olnud erineval seisukohal, on vaidlustatud otsuse punktides 51–54 viidatud asjaoludele, mille poolest komisjoni arvates võrreldavad olukorrad on käesoleva asja asjaoludest erinevad ning seega põhjendavad need komisjoni seisukohta.

57 Neil asjaoludel tuleb käsitletud väite kolmas osa tagasi lükata.

58 Eelnevast tuleneb, et EÜ artikli 253 rikkumist käsitlev väide tuleb tervikuna tagasi lükata.

Väide kaitseõiguse tagamise põhimõtte rikkumise kohta

Poolte argumendid

59 Itaalia Vabariik väidab, et komisjon tõi alles vaidlustatud otsuses esimest korda välja etteheite seoses kaudse maksustamise osas võetud vaidlustuste maksumeetmetega, ilma et Itaalia valitsus ja abisaajad oleksid saanud esitada omapoolseid selgitusi. Sellega on komisjon rikkunud kaitseõiguse tagamise põhimõtet.

60 Komisjoni arvates on see argument uus väide, mis ei ole kodukorra artikli 42 lõike 2 kohaselt vastuvõetav, kuna see esitati esimest korda repliigi staadiumis.

Euroopa Kohtu hinnang

61 Kodukorra artikli 42 lõike 2 kohaselt ei või menetluse käigus esitada uusi väiteid, kui need ei tugine faktilistele ja õiguslikele asjaoludele, mis on tulnud ilmsiks menetluse käigus.

62 Itaalia Vabariik ei ole hagiavalduses väitnud, et rikutud on tema kaitseõigust menetluses, mille käigus tehti vaidlustatud otsus.

63 Selle väite on ta esitanud alles repliigi staadiumis, ilma et oleks tuginenud faktilistele ja õiguslikele asjaoludele, mis on tulnud ilmsiks menetluse käigus.

64 Järelikult on tegemist uue väitega, mis ei ole vastuvõetav.

Väide EÜ artikli 87 lõike 1 rikkumise kohta

Poolte argumendid

65 Itaalia Vabariik kinnitab, et komisjon on rikkunud EÜ artikli 87 lõiget 1, kvalifitseerides vaidlusalused maksumeetmed riigiabina.

66 Esitatud väide jaguneb kuueks osaks.

67 Itaalia Vabariik leiab esimeses osas, et vaidlustatud otsus tugineb ekslikule eeldusele seoses tulumaksumäära vähendamisega 12,5%-ni pankadele, kes ühinesid või osalesid muus

sarnases ümberkorralduses. Vähendamine kehtis ainult spetsiaalsesse reservi paigutatud kasumile ning mitte ühinemises või muus ümberkorraldamises osalenud pankade kogukasumile üldiselt. Lisaks ei võinud madalam maksustamine ületada dekreeedi nr 153/99 artikli 22 lõikes 1 ja artikli 23 lõikes 1 nimetatud 1,2% ülempiiri. Lõpuks ei ole komisjon arvestanud tingimust, mille kohaselt ei tohtinud spetsiaalsesse reservi paigutatud kasumit jaotada aktsionäridele kolme aasta jooksul.

68 Väite viies ülejäänud osas leiab Itaalia valitsus, et:

- vaidlusaluste meetmetega ei ole üle kantud riigi vahendeid ja nad ei ole kaasa toonud riigi loobumist teatud maksusissetulekutest;
- vaidlusalused meetmed ei ole riigiabi, kuna neist saavad kasu ka sellised soodustatud isikud nagu *holding*-ettevõtjad, kes ei ole ettevõtjad EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses;
- vastupidi komisjoni seisukohale ei ole vaidlusalused meetmed valikulised, vaid üldise iseloomuga, kuna nad ei sisalda diskrimineerivaid tingimusi ning nende kohaldamisel ei ole ruumi kaalutlusõiguse kasutamiseks;
- vaidlusalused meetmed ei kahjusta liikmesriikidevahelist kaubandust või kahjustavad seda vaid osaliselt, nii et äärmisel juhul võib nõuda riigiabi tagasi ainult osaliselt;
- vaidlusalused meetmed ei kahjusta konkurentsi.

69 Mis puutub eelkõige dekreeedi nr 153/99 artikli 16 lõikes 3 ette nähtud meetmeid, millega sätestati pankade tegevuse jaoks mittevajaliku põhi- ja muu vara pangandussihtasutustele ülekandmise neutraalne maksustamine, siis ei loonud need majanduslikku lisaväärtust, mis seisneks pangandusäriühingute tagastamistehingute maksuvabastuses, vaid tegemist oli pangandusäriühingute maksukoormuse ülekandmisega tagastatud vara omandajale ja seega maksetähtpäeva edasilükkamisega tagastamistehingute sooritamise ajalt selle vara hilisema realiseerimise ajani.

70 Komisjon väidab, et Itaalia Vabariik on alles repliigi staadiumis esitanud argumendi, mille kohaselt dekreeedi nr 153/99 artikli 16 lõikes 3 sätestatud põhi- ja muu vara tagastamistehingute neutraalne maksustamine kehtib ka sellistele soodustatud isikutele, kes ei ole ettevõtjad EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses. See on uus väide, mis kodukorra artikli 42 lõike 2 kohaselt ei ole vastuvõetav.

71 Hageja on ka alles repliigi staadiumis toonud välja argumendi, mille kohaselt riigiabi võib liikmesriikidevahelist kaubandust kahjustada vaid osaliselt ja seega tuleb seda ka vaid osaliselt tagasi nõuda. Komisjoni arvates on tagasinõutava summa vähendamise nõue uus nõue, mis muudab Euroopa Kohtu põhikirja artiklit 19 (nüüd Euroopa Kohtu põhikirja artikkel 21) ning kodukorra artiklit 38 rikkudes kohtuasja eset.

72 Lisaks leiab komisjon, et EÜ artikli 87 lõike 1 rikkumisele tuginev väide ei ole põhjendatud.

Euroopa Kohtu hinnang

- Esimene osa, mis põhineb tulumaksumäära vähendamise eelduse ekslikkusel

73 Vastupidi Itaalia Vabariigi väidetele ei ole komisjon viidanud tulumaksu vähendamisele, mida kohaldatakse panga kogukasumile. Vaidlustatud otsuse punktis 5 on komisjon osundanud spetsiaalsesse reservi paigutatud kasumilt võetava tulumaksu vähendamise puhul, et reservi paigutamine on vähendamise eeldus. Igal juhul oleks selle asjaolu arvestamine, kas vähendamine

kehtis panga kogukasumile, mõjutanud vaidlustatud otsuse osa, mis käsitleb riigiabi ulatust, aga mitte riigiabi olemasolu analüüsi.

74 Komisjon on veel vaidlustatud otsuse nimetatud punktis sõnaselgelt viidanud dekreedis nr 153/99 sätestatud 1,2% ülempiirile ja tingimusele, et kasumit ei tohi kolme aasta jooksul jaotada, mida on esile toonud Itaalia Vabariik.

75 Järelikult tuleb käsitletud väite esimene osa tagasi lükata.

– Teine osa, mis põhineb eeldusel, et vaidlusaluseid meetmeid on finantseeritud liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest

76 EÜ artikli 87 lõige 1 käsitleb „igasugu[st] liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav[at] abi”.

77 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on seega riigiabi mõiste selles sättes üldisem kui mõistes subsidium, sest ta sisaldab mitte ainult toetust positiivses tähenduses nagu subsidiumid ise, vaid ka erinevas vormis sekkumisi, mis leevendavad äriühingut tavaliselt koormavaid maksukohustusi ja mis ei ole subsidiumid selle sõna kitsamas tähenduses, kuid sarnanevad nendega nii oma iseloomult kui ka toimelt (vt eelkõige 8. novembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C?143/99: Adria-Wien Pipeline ja Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, EKL 2001, lk I?8365, punkt 38, ja 15. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas C?501/00: Hispaania v. komisjon, EKL 2004, lk I?6717, punkt 90 ja seal viidatud kohtupraktika).

78 Sellest tuleneb, et iga meede, millega riiklikud ametiasutused annavad teatud ettevõtjatele maksuvabastuse, mis küll ei ole seotud riiklike ressursside üleandmisega, kuid asetavad soodustatud isiku soodsamasse majanduslikku olukorda kui teised maksukohustuslased, on riigiabi EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses (vt 15. märtsi 1994. aasta otsus kohtuasjas C?387/92: Banco Exterior de España, EKL 1994, lk I?877, punkt 14). Samamoodi võib riigiabi olla meede, millega teatud ettevõtjatele tagatakse maksusoodustus või lükatakse edasi tavaliselt tasutava maksu tähtaeg.

79 Käesolevas asjas seisnevad vaidlusalused meetmed:

– tulumaksumäära vähendamises;

– maksuvabastuses sätete alusel, millega teatud tehingutele tagatakse neutraalne maksustamine, see tähendab et jäetakse maksuõiguslikult arvestamata asjaolu, et maksu nõudmise tingimus on täitunud sellega, et lükatakse maksetähtpäev edasi sama liiki tehingute hiljem tegemise ajani;

– kindlaksmääratud maksu kohaldamises maksude asemel, mida tavaliselt tasutakse seoses ühinemise või muude ümberkorraldamise tehingutega või pankade tegevuse jaoks mittevajaliku põhi- ja muu vara tagastamistehingutega;

– maksuvabastuses pangandusäriühingutelt osaluse Banca d'Italia kapitalis pangandussihtasutustele ülekandmisel.

80 Niisiis seisnevad vaidlusalused meetmed kas maksuvähenduse andmises madalamat määra kohaldades või kindlaksmääratud maksu nõudmises tavaliselt võlgnetavate maksude asemel või maksuvabastuses juhul, kui tegemist on äriühingu tegevuse jaoks mittevajaliku vara tagastamistehingute käigus tegeliku tulu saamisega, või nagu vaidlustatud otsuse lõpus punktis 39 on märgitud, juhul kui pangandusäriühing, kes kannab pangandussihtasutusele üle oma osaluse Banca d'Italias, saab sellest tehingust tulu, eelkõige kuna osalus saadi alguses tasuta ja kantakse

pangandussihtasutusele üle tasu eest või selle väärtus hinnatakse ümber.

81 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et kõnealuseid maksusoodustusi antakse EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses riigi ressurssidest.

82 Seda järeldust ei muuda meetmete osas, mis näevad ette tagastamistingute neutraalse maksustamise, esitatud argument, et tavaliselt võlgnetavate maksude tasumine lükatakse ainult vara hilisema realiseerimise ajani edasi. Tegelikult ei tähenda maksuvõla tasumise edasilükkamine mitte ainult seda, et tegemist on riigiabiga, vaid eelkõige tähendab selline tagastamisting, nagu seda on kirjeldatud käesolevas asjas, varalise omandi ülekandmist ühelt õigussubjektilt teisele, nii et pangandusäriühing, mis teeb ülekandetehingu pangandussihtasutuse, see tähendab iseseisva õigussubjekti kasuks, on lõplikult maksust vabastatud.

83 Käsitletud väite teine on tuleb seega tagasi lükata.

– Kolmas osa, mis puudutab meetmetega, milles on sätestatud pankade tegevuse jaoks mittevajaliku põhi- ja muu vara tagastamistingute neutraalne maksustamine, soodustatud isikuid

84 Itaalia Vabariik toob repliigi staadiumis välja argumendi, mille kohaselt põhi- ja muu vara tagastamistingute neutraalne maksustamine kehtib ka sellistele soodustatud isikutele, kes ei ole ettevõtjad EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses.

85 Tuleb märkida, et kodukorra artikli 42 lõike 2 kohaselt ei või menetluse käigus esitada uusi väiteid, kui need ei tugine faktilistele ja õiguslikele asjaoludele, mis on tulnud ilmsiks menetluse käigus.

86 Siiski peab meenutama, et väide, mis on otseselt või kaudselt algselt hagiavalduses esitatud väite laiendus, on vastuvõetav (19. mai 1983. aasta otsus kohtuasjas 306/81: Verros v. parlament, EKL 1983, lk 1755, punkt 9, ja 22. novembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C?301/97: Madalmaad v. nõukogu, EKL 2001, lk I?8853, punkt 169).

87 Oma hagiavalduses esitas Itaalia Vabariik käsitletud väite, et komisjon on rikkunud EÜ artikli 87 lõiget 1, kuna ta on mitu selles sättes ette nähtud tingimust jätnud tähelepanuta.

88 Repliigis esile toodud argument, mille kohaselt saavad meetmetest kasu ka isikud, kes ei ole ettevõtjad, on algselt esitatud väite laiendus. Argumendiga viidatakse kumulatiivsetele tingimustele, millest sõltub EÜ artikli 87 lõike 1 kohaldamine.

89 Järelikult tuleb komisjoni vastuväide vastuvõetamatuse kohta tagasi lükata.

90 Põhimõtteliselt tuleb asuda seisukohale, et vaidlusalused meetmed on osa riigiabikavast.

91 Abikava uurimisel selleks, et tuvastada, kas see sisaldab abile omaseid elemente, võib komisjon piirduda selle kava üldiste tunnuste käsitlemisega, olemata kohustatud uurima iga abi kohaldamise juhtumit eraldi (vt eelkõige 19. oktoobri 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades C?15/98 ja C?105/99: Itaalia ja Sardegna Lines v. komisjon, EKL 2000, lk I?8855, punkt 51, ja 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C?278/00: Kreeka v. komisjon, EKL 2004, lk I?3997, punkt 24).

92 Käesolevas asjas on selge, et käsitletud maksuõigusakt soodustab pangandusettevõtjaid. Asjaolu, et akt võib soodustada ka isikuid, kes ei ole ettevõtjad, ei sea kahtluse alla seda, et soodustatakse pangandusettevõtjaid ja EÜ artikli 87 lõike 1 kohaldamiseks abikavale sellest piisab.

93 Järelikult tuleb käsitletud väite kolmas osa tagasi lükata.

– Neljas osa, mis puudutab vaidlusaluste meetmete valikulisust

94 EÜ artikli 87 lõige 1 keelab „teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist soodustava” abi ehk teisisõnu valikulise abi.

95 Selle sätte tähenduses võib abi olla valikuline ka siis, kui see puudutab tervet majandussektorit (vt eelkõige 17. juuni 1999. aasta otsus kohtuasjas C-75/97: Belgia v. komisjon, EKL 1999, lk I-3671, punkt 33)

96 Antud asjas kohaldatakse vaidlusaluseid maksumeetmeid pangandussektoris. Teiste majandussektorite ettevõtjatel sellest kasu ei ole. Itaalia Vabariik rõhutab hagiavalduses ka ise, et meetmetes nimetatud tehingute tegemisel kehtib see ka muudele äriühingutele nagu finantsäriühingud, teenuseid osutavad äriühingud, kindlustusäriühingud, aga „igal juhul kehtivad ettenähtud soodustused eranditult asjaomastele pankadele”.

97 Lisaks sellele toob see pangandussektoris kasu üksnes neile ettevõtjatele, kes sooritavad viidatud tehinguid.

98 Ilma et oleks vaja täiendavalt kindlaks teha, kas maksumäära vähendamine on kasulik suurtele ettevõtjatele – nagu väidab komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduste punktis 33 –, peab tõdema, et vaidlusalused meetmed on teiste majandussektorite suhtes ja isegi pangandussektoris valikulised.

99 Kuna seda meedet ei kohaldata kõigile ettevõtjatele, ei saa seda lugeda üldiseks maksu- või majanduspoliitika meetmeks.

100 Tegelikult on see erand tavalisest maksusüsteemist. Ettevõtjad, keda see puudutab, kasutavad maksusoodustusi, millele neil maksusüsteemi tavapärasel kohaldamisel õigust ei oleks ja millele teiste sektorite ettevõtjatel, kes sooritavad analoogseid tehinguid, või pangandussektori ettevõtjatel, kes viidatud tehinguid ei soorita, õigust ei olegi.

101 Asjaomase maksusüsteemi olemus ja ülesehitus vaidlusaluste meetmete vastuvõtmist ei õigusta (vt analoogia alusel 2. juuli 1974. aasta otsus kohtuasjas 173/73: Itaalia v. komisjon, EKL 1974, lk 709, punkt 33). Maksumäära vähendamine ei kujuta endast üldise süsteemi kohandamist pangandusettevõtjate eriliste tunnusoontega. Toimikust nähtub, et maksumäära vähendamise pakkusid siseriiklikud ametiasutused üheselt välja vahendina, millega sooviti parandada teatavate ettevõtjate konkurentsivõimet sektori arengu teatavas staadiumis.

102 Käsitletud väite neljas osa tuleb seega tagasi lükata.

– Viies ja kuues osa, mis puudutavad liikmesriikidevahelise kaubanduse ja konkurentsi kahjustamise tingimusi

103 Hagiavalduses vaidlustab Itaalia Vabariik asjaolu, et liikmesriikidevahelise kaubanduse kahjustamise tingimus on täidetud. Repliigis heitis ta komisjonile ette, et viimane ei ole hinnanud, kas vaidlusalused meetmed, selle asemel, et liikmesriikidevahelist kaubandust täielikult kahjustada, kahjustavad seda ainult osaliselt; niisugune hinnang oleks pidanud kajastuma ka riigiabi tagasinõudmise ulatuses ja proportsionaalsuse põhimõtet kohaldades.

104 Komisjoni arvates kujutab nimetatud argument endast uut nõuet, mis muudab kohtuvaidluse eset. Järelikult on see argument Euroopa Kohtu põhikirja artikli 21 ning kodukorra artikli 38

kohaselt vastuvõetamatu.

105 Tuleb märkida, et viimati nimetatud sätete kohaselt ei saa esitada uusi nõudeid, mida hagiavalduses ei ole esitatud.

106 Argument, mille vastuvõetavus on vaidluse all, on esitatud hagiavalduses sisalduva vaidlustatud otsuse tühistamise nõude toetuseks. Ta ei ole seotud nimetatud nõude muutmise ega täiendamisega.

107 Seega ei ole tegemist uue nõudega.

108 Tegelikult on see argument hagiavalduses esitatud väite laiendus, nii et ka seda ei saa käsitleda uue väitena kodukorra artikli 42 tähenduses (vt eespool viidatud kohtuotsused Verros v. parlament, punkt 9, ja Madalmaad v. nõukogu, punkt 169).

109 Seega ei saa tugineda nimetatud argumendi osas vastuvõetamatuse vastuväitele.

110 Tuleb meenutada, et põhimõtteliselt keelab EÜ artikli 87 lõige 1 abi, mis kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust ja kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi.

111 Nende kahe tingimuse hindamisel ei pea komisjon tõendama abi tegelikku mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele ega konkurentsi tegelikku moonutamist, vaid üksnes uurima, kas abi võib kahjustada seda kaubandust ja konkurentsi (29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C?372/97: Itaalia v. komisjon, EKL 2004, lk I?3679, punkt 44).

112 Antud kontekstis liikmesriikidevahelise kaubanduse „kahjustamise” mõiste, mida tuleb käsitleda kas mõjuna sellele kaubandusele või isegi ainult mõjutamise võimalusena, välistab tõlgenduse, et riigiabi kogusumma tagasinõudmine sõltub tingimusest, kas liikmesriikidevahelist kaubandust on kahjustatud „täielikult”, vastandades selle „osalisele” kahjustamisele, ning et viimasest tulenevalt peaks proportsionaalsuse põhimõtet kohaldades nõudma riigiabi tagasi ka vaid osaliselt.

113 Viimase punkti kohta tuleb märkida, et ebaseadusliku abi tühistamine selle tagasinõudmise teel on selle ebaseaduslikuks kuulutamise loogiline tagajärg. Niisiis ei saa ebaseaduslikult antud riigiabi tagasinõudmist eelneva olukorra taastamiseks pidada ebaproportsionaalseks, pidades silmas asutamislepingu riigiabi puudutavate sätete eesmärke (vt eespool viidatud 29. aprilli 2004. aasta kohtuotsus Itaalia v. komisjon, punkt 103 ja selles viidatud kohtupraktika).

114 Lõppkokkuvõttes tuleb sedastada, et abi on ühisturuga kokkusobimatu siis, kui see mõjutab või võib mõjutada ühendusesisest kaubandust või moonutab konkurentsi.

115 Eelkõige siis, kui liikmesriigi poolt antav abi tugevdab mõne ettevõtja seisundit ühendusesiseses kaubanduses võrreldes konkureerivate ettevõtjatega, tuleb viimati nimetatuid käsitleda ettevõtjatena, keda see abi mõjutab (vt eelkõige 17. septembri 1980. aasta otsus kohtuasjas 730/79: Philip Morris v. komisjon, EKL 1980, lk 2671, punkt 11; 22. novembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C?53/00: Ferring, EKL 2001, lk I?9067, punkt 21, ja eespool viidatud 29. aprilli 2004. aasta kohtuotsus Itaalia v. komisjon, punkt 52).

116 Sellega seoses võib asjaolu, et mingi majandusharu on ühenduse tasandil liberaliseeritud, anda tunnistust abi tegelikust või võimalikust mõjust nii konkurentstile kui ka liikmesriikidevahelisele kaubandusele (13. veebruari 2003. aasta otsus kohtuasjas C?409/00: Hispaania v. komisjon, EKL 2003, lk I?1487, punkt 75).

117 Lisaks ei ole vajalik, et abi saav ettevõtja ise osaleks ühendusesiseses kaubanduses. Kui

liikmesriik annab mõnele ettevõtjale abi, võidakse siseriiklikku tegevust säilitada või suurendada, mille tagajärjel vähenevad teistes liikmesriikides asutatud ettevõtjate võimalused siseneda selle liikmesriigi turule (vt selle kohta eelkõige eespool viidatud 7. märtsi 2002. aasta kohtuotsus Itaalia v. komisjon, punkt 84). Lisaks võib sellise ettevõtja tugevdamine, kes kuni selle ajani ei osalenud ühendusesiseses kaubanduses, panna ta olukorda, mis võimaldab tal siseneda teise liikmesriigi turule.

118 Käesolevas kohtuasjas tuleb märkida, et vaidlusaluste meetmetega ühinemise, äriühingu tegevuse jaoks mittevajaliku teatud põhi- ja muu vara tagastamistehingute korral ning teatud juhtudel osaluse Banca d'Italia kapitalis ülekandmise korral (vt käesoleva otsuse punkt 80) ettenähtud maksumäära vähendamine tugevdab abi saavate ettevõtjate seisundit võrreldes nende ettevõtjatega, kes tegutsevad ühendusesiseses kaubanduses.

119 Peab tõdema, et finantsteenuste valdkond tegi ühenduse tasandil läbi olulise liberaliseerimisprotsessi, mis võimendas juba asutamislepingus ette nähtud kapitali vaba liikumise põhimõttest tuleneda võivat konkurentsi.

120 Toimikust nähtub, et vastuvõtmise hetkel esitleti vaidlusaluseid meetmeid pankade ühinemise ja ümberkorraldustehingute kohta seadusel nr 461/98 põhineva seaduse eelnõu seletuskirjas kui meetet, millega hoitakse ära see, et rahaliidu elluviimisega kaasneks tegelikult Itaalia pangandussüsteemi lagunemine Euroopa kõige tugevamate pankade kasuks, kuna Itaalia pangandussüsteem on Euroopa konkurentidega võrreldes oluliselt mahajäänud.

121 Konkurentsivõime seisukohalt võib Itaalias asutatud ettevõtjatele vaidlusaluste meetmetega antud eelis muuta teiste liikmesriikide ettevõtjate jaoks Itaalia turule sisenemise raskemaks ja võib isegi aidata Itaalias asutatud ettevõtjatel siseneda teistele turgudele.

122 Itaalia Vabariigi poolt esile toodud asjaolu, et maksumäära vähendamine kehtib Itaalias ka teiste liikmesriikide pankade filiaalide suhtes, ei takista sellist mõju.

123 Järelikult võib vaidlusalune riigiabi mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ja kahjustada konkurentsi.

124 Seega tuleb käsitletud väite viies ja kuues osa tagasi lükata.

125 Eelnevast tuleneb, et väide EÜ artikli 87 lõike 1 rikkumise kohta tuleb tervikuna tagasi lükata.

EÜ artikli 87 lõike 3 punktide b ja c rikkumist käsitlevad väited

Poolte argumendid

126 Itaalia Vabariik leiab kahes EÜ artikli 87 lõikele 3 tuginevas väites, et komisjonil ei ole riigiabist eelnevalt teatamata jätmise alusel õigust järeldada, et abikava ei ole nimetatud asutamislepingu sätte kohaselt ühisturuga kokkusobiv.

127 Hageja leiab, et esiteks on komisjon rikkunud EÜ artikli 87 lõike 3 punkti b, kuna ta keeldus tunnustamast antud riigiabi ühisturuga kokkusobivaks kui „abi üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti elluviimiseks” selle sätte tähenduses. Seaduse nr 461/98 ja dekreeedi nr 153/99 eesmärk oli Itaalia pangandusametuste erastamise lõpuleviimine sellega, et soodustati riigi omandis oleva kapitali või kapitali, mis ei kuulunud Itaalia pangandusettevõtjate erainvestoritele, eraldamist või vähendamist. Selle tulemusena ei kahjustatud konkurentsi, vaid vastupidi, vähendati ebavõrdsust, mis oli enne vaidlusaluse kava vastuvõtmist tegelikult erapangandusettevõtjate ja nende pangandusettevõtjate vahel, mis olid erakätes vaid formaalselt ja mitte kontrollkapitali seisukohast.

128 Itaalia Vabariik väidab, et Itaalia pangandusametuste täielik ja lõplik erastamine võib olla „üleeuroopalist huvi pakkuv tähtis projekt”, mis omakorda on osa ühenduse eurotsoonile ülemineku ja siseturu loomise projektist. EÜ artiklit 295 arvestades saab erastamine toimuda vaid iga liikmesriigi poolt oma riigis. Erastamine tugevdab konkurentsi nii tähtsal finantsturul, nagu seda on Itaalia finantsturg, ning sellest võidab kogu ühendus.

129 Itaalia Vabariik on teiseks seisukohal, et komisjon on rikkunud EÜ artikli 87 lõike 3 punkti c, kuna ta ei tunnistanud vaidlusaluseid meetmeid ühisturuga kokkusobivaks kui „abi teatud majandustegevuse arengu soodustamiseks”, käesolevas asjas pangandustegevuse arengu soodustamiseks.

130 Hageja väidab, et komisjon hindas EÜ artikli 87 lõike 3 punkti c kohaldamist ainult kahe oma teatise alusel, nimelt teatise 1999/K 288/02 Ühenduse suunised raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta ja vaidlustatud otsuses kaudselt viidatud teatise 96/K 213/04 Väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele antava riigiabi ühenduse raamistikuga (EÜT 1996, C 213, lk 4) alusel. Ta kinnitab, et ei ole kunagi väitnud, et abikava võiks käsitleda kui abi raskustes olevatele äriühingutele või väikestele ja keskmise suurusega äriühingutele. Hageja arvamus kohaselt peab ühisturuga kokkusobivuse hindamine toimuma otse EÜ artikli 87 lõike 3 punkti c alusel, kuna hinnatud abikava ei ole vastavuses kummagi komisjoni kahes teatises „kodifitseeritud” juhtumiga.

131 Itaalia Vabariik leiab, et komisjon on märgatavalt kõrvale kaldunud 29. juuli 1998. aasta otsuses 1999/288/EÜ, millega kiidetakse teatud tingimustel heaks abi, mida Itaalia andis Banco di Napoliile (EÜT 1999, L 116, lk 36), ja 10. novembri 1999. aasta otsuses 2000/600/EÜ, millega anti tingimuslik luba abile, mida Itaalia andis Sitsiilia riiklikele pankadele Banco di Sicilia ja Sicilcassa (EÜT 2000, L 256, lk 21), väljendatud seisukohast.

132 Nendes otsustes käsitletakse abi, mis paljudes aspektides sarnaneb vaidlusaluste meetmetega, eelkõige kuna nad tuginevad osaliselt seadusele nr 218/90. Sellest abist ei ole kunagi teatatud. Komisjon tunnistas nimetatud abi teatud tingimustel EÜ artikli 87 lõike 3 punkti c kohaselt ühisturuga kokkusobivaks.

133 Dekreeedi nr 153/99 artiklites 22 ja 23 ette nähtud tulumaksumäära vähendamine on järjepidevuses analoogse ja isegi veel soodustavamana seaduse nr 218/90 artikli 7 lõikes 3 sätestatud maksumeetmega. Viimati nimetatud sätte alusel anti ühinemise teel tekkinud krediitiasutustele ja ülekandmistehingute adressaatidele krediitiasutustele, juhul kui tulemuseks oli koondumine, võimalus arvata viie aasta jooksul teatud ülempiiri raames maha spetsiaalsesse reservi paigutatud kasum. Nüüd aga ei jäänud komisjon samale seisukohale kui selle varasema meetme puhul.

134 Komisjon on seisukohal, et need mõlemad väited ei ole põhjendatud.

Euroopa Kohtu hinnang

135 Alustuseks tuleb meenutada, et komisjonil on EÜ artikli 87 lõike 3 kohaldamisel ulatuslik kaalutusõigus, mille kasutamine hõlmab ühenduse kontekstist lähtuvalt antavaid majanduslikke ja sotsiaalseid hinnanguid. Euroopa Kohus ei saa sellise õiguse kasutamise õiguspärasuse kontrollimisel asendada pädeva ametiasutuse hinnangut selles küsimuses omaenda hinnanguga, vaid peab piirduma sellega, et kontrollib, kas pädeva ametiasutuse hinnangus esineb ilmne viga või kas tegemist ei ole võimu kuritarvitamisega (vt 12. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-456/00: Prantsusmaa v. komisjon, EKL 2002, lk I-11949, punkt 41 ja viidatud kohtupraktika).

136 Lisaks tuleb vastupidi hageja kinnitusele asuda seisukohale, et komisjon ei teinud vaidlustatud otsuses järeldust, et abikava ei ole EÜ artikli 87 lõike 3 kohaselt ühisturuga kokkusobiv riigiabist eelnevalt teatamata jätmise alusel.

– Mõiste „abi üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti elluviimiseks”

137 EÜ artikli 87 lõike 3 punkt b lubab komisjonil ühisturuga kokkusobivaks pidada abi üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti elluviimiseks.

138 Vaidlustatud otsuse põhjenduste punktis 45 tõstab komisjon esile, et vaidlusaluste meetmetega tugevdatakse Itaalia pangandussüsteemi peamiselt liikmesriigi ettevõtjate huvides, mitte kogu ühenduse huvides.

139 Siinkohal piisab tõdemisest, et EÜ artikli 87 lõikel 1 rajaneva väite hindamisest ja eelkõige seadusel nr 461/98 põhineva seaduse eelnõu seletuskirjast tuleneb, et vaidlusaluste meetmete peamine eesmärk on parandada Itaalias asutatud ettevõtjate konkurentsivõimet üksnes selleks, et tugevdada nende konkurentsiseisundit siseturul.

140 Järelikult ei teinud komisjon ilmset kaalutusviga, kui ta välistas vaidlusaluste meetmete määratlemise abina „üleeuroopalist huvi pakkuva projekti” elluviimiseks.

141 Itaalia Vabariik ei saa tõhusalt väita, et vaidlusaluseid meetmeid kohaldatakse täieliku ja lõpliku erastamisprotsessi raames, mis võib endast kujutada üleeuroopalist huvi pakkuvat projekti.

142 Esiteks puudub teatavatel maksusoodustustel vajalik seos erastamisprotsessiga. Teiseks ei saa liikmesriigi poolt läbi viidavat erastamisprotsessi iseenesest pidada üleeuroopalist huvi pakkuvaks projektiks.

143 Järelikult tuleb väide EÜ artikli 87 lõike 3 punkti b rikkumise kohta tagasi lükata.

– Mõiste „abi teatud majandustegevuse arengu soodustamiseks”

144 EÜ artikli 87 lõike 3 punkt c lubab komisjonil ühisturuga kokkusobivaks pidada abi teatud majandustegevuse arengu soodustamiseks.

145 Vastupidi hageja kinnitusele ei hinnanud komisjon nimetatud sätte kohaldamist ainult oma teatiste 1999/K 288/02 ja 96/K 213/04 alusel.

146 Vaidlustatud otsuse põhjenduste punktis 47 leiab komisjon pärast seda, kui ta tõepoolest on vaidlusaluseid meetmeid analüüsinud nendes kahes teatistes sisalduvate kriteeriumide alusel, et uuritud abikava ükski tunnus ei võimalda seda muudel põhjustel EÜ artikli 87 lõike 3 punkti c tähenduses ühisturuga kokkusobivaks pidada.

147 Komisjon rõhutab, et tema arvates ei ole täidetud selles sättes ette nähtud kriteerium, mille kohaselt ei tohi niisugune abi mõjutada ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

148 Tuues selles osas esile, et vaidlusaluste meetmete peamine eesmärk on parandada abisaajate konkurentsivõimet sektoris, mida ilmestab pingeline rahvusvaheline konkurents, ja olles eelnevalt rõhutanud, et see on mõeldud selleks, et tugevdada abisaajate seisundit võrreldes konkurentidega, kes abi ei saa, välistab komisjon vaikimisi selle, et maksumäära vähendamise eesmärk on pangandustegevuse „areng” üldiselt.

149 Võttes arvesse eelnevate väidete uurimisel esitatud põhjendusi maksumäära vähendamise tunnuste osas, tuleb tõdeda, et komisjoni analüüs ei sisalda ilmset kaalutlusviga.

150 Itaalia Vabariik ei saa tõhusalt väita, et komisjon on seadusega nr 218/90 ette nähtud vaidlusaluste meetmete puhul kaldunud kõrvale eelkõige oma otsustes 1999/288 ja 2000/600 väljendatud seisukohast.

151 On selge, et komisjoni ei ole kunagi teavitatud seaduses nr 218/90 sisalduvatest meetmetest. Järelikult Itaalia Vabariigi väite osas, mille kohaselt oli seaduse nr 218/90 artikli 7 lõikes 3 ette nähtud meede tihedalt seotud dekreedid nr 153/99 artiklites 22 ja 23 sätestatud tulumaksumäära vähendamisega, piisab tõdemusest, et viidatud meedet komisjon uurinud ei ole. Lisaks, isegi eeldusel, et need kaks järjestikust meedet on seotud selliselt, et ühega jätkatakse ja laiendatakse teist, ei oma tähtsust asjaolu, et komisjon ei võtnud seisukohta esimese meetme suhtes, sest antud kohtuasjas kõne all olev abikava, mida uuriti eelnenud abikavast sõltumatult, annab eelised teatud ettevõtjatele (vt selle kohta 7. juuni 1988. aasta otsus kohtuasjas 57/86: Kreeka v. komisjon, EKL 1988, lk 2855, punkt 10).

152 Otsuste 1999/288 ja 2000/600 osas tuleb märkida, et need puudutavad kindlaksmääratud pankadele antud abi ja seonduvad meetmetega, mis on erinevad käesolevas kohtuasjas kõne all olevatest meetmetest, täpsemalt aktsiakapitali suurendamisega, Banca d'Italia poolt antud soodustustega, riigikassa osaluse üleandmisega pangale ning maksusoodustustega tehingute puhul, mis puudutavad peamiselt ettevõtja, ettevõtja filiaalide ja vara üleandmist.

153 Seega tuleb EÜ artikli 87 lõike 3 punkti c rikkumist käsitlev väide tagasi lükata.

154 Niisiis ei ole ükski Itaalia Vabariigi esitatud tühistamisväidetest põhjendatud.

155 Järelikult tuleb hagi jätta rahuldamata.

Kohtukulud

156 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Itaalia Vabariik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

1. **Jätta hagi rahuldamata.**
2. **Mõista kohtukulud välja Itaalia Vabariigilt.**

Allkirjad

* Kohtumenetluse keel: itaalia.